

Sygn. akt III CZ 183/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka (przewodniczący)

SSN Jacek Grela

SSN Kamil Zaradkiewicz (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku B. J.
z udziałem Z. J.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2022 r.,
zażalenia uczestnika na postanowienie Sądu Okręgowego w N.
z dnia 1 grudnia 2021 r., sygn. akt III Ca [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 1 grudnia 2021 r. Sąd Okręgowy w N. po rozpoznaniu sprawy z wniosku B. J. z udziałem Z. J. o podział majątku wspólnego, na skutek apelacji Wnioskodawczyni i Uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w N. z 7 października 2019 r., w przedmiocie skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w N. z 1 lipca 2021 r., odrzucił skargę kasacyjną.

Zażalenie na powyższe postanowienie Sądu Okręgowego w N. wniósł do Sądu Najwyższego Uczestnik Z. J., zarzucając mu naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 519 § 2 k.p.c. Uczestnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

W odpowiedzi na zażalenie Wnioskodawczyni wniosła o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli skarga kasacyjna przysługuje w zakresie spraw o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza stu pięćdziesięciu tysięcy złotych (art. 519¹ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z jednolitą i utrwaloną linią orzecniczą Sądu Najwyższego, w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej między małżonkami wartością przedmiotu zaskarżenia (art. 519¹ § 2 k.p.c.) jest nie wartość całego dzielonego majątku, ale wartość interesu majątkowego, którego dotyczy zaskarżenie. Z reguły nie może ona przekraczać wartości udziału w majątku wspólnym uczestnika wnoszącego skargę kasacyjną (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60; z 3 czerwca 2009 r., IV CSK 107/09; z 6 maja 2010 r., II CZ 38/10). Tylko wyjątkowo, gdy uczestnik podważa samą zasadę podziału albo gdy zaskarża rozstrzygnięcie dotyczące roszczeń dochodzonych z tytułu posiadania rzeczy wspólnej lub tytułem zwrotu pożytków albo rozliczenia nakładów, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału.

W niniejszej sprawie Uczestnik oznaczył w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 181.612 zł, tj. wartości spłaty, którą powinien wskutek zmiany jej wysokości dokonanej przez Sąd Okręgowy ponieść na rzecz Wnioskodawczyni. Jak wskazał Sąd *ad quem*, realny interes Uczestnika w niniejszej sprawie wyraża się w różnicy między spłatą zasądzoną przez Sąd I instancji oraz Sąd odwoławczy, co w sumie wyraża się sumą 105 010,73 zł. Sama okoliczność, iż Skarżący kwestionuje tę wartość, nie uzasadnia uznania, iż stanowi ona adekwatną wartość zaskarżenia. Skarżący w apelacji nie kwestionował co do zasady obciążenia go obowiązkiem spłaty, natomiast kwestionował jedynie jej wysokość, brak jest natomiast w świetle zarzutów skargi kasacyjnej podstaw do uznania, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie wyznacza wartość spłaty, którą uczestnik winien ponieść na rzecz wnioskodawczyni z uwzględnieniem korekty jej wysokości w orzeczeniu Sądu *ad quem*. W zażaleniu nie wskazano, w jaki sposób Skarżący ustalił wskazaną w skardze kasacyjnej kwotę ponad to, iż

samo obciążenie go obowiązkiem spłaty na rzecz Wnioskodawczyni stanowi jego „obciążenie”. Tymczasem w najlepszym razie wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego odpowiada w każdej indywidualnej sprawie wartości konkretnego żądania skarżącego. Nie można uznać za właściwe odniesienie w zakresie ustalenia wartości praw majątkowych wskazanie przez Uczestnika w apelacji wówczas, gdy podaje on wartości bez ich sprecyzowania (używając sformułowań „nie więcej niż” i tym podobnych). Tak określona wartość w istocie co najmniej istotnie utrudnia rzeczywiste ustalenie wartości podawanej przez Uczestnika, a w konsekwencji ustalenie rozmiarów jego interesu majątkowego.

Przez zasadę podziału rozumieć należy nie odwołanie się do wartości całej masy majątkowej, gdy stanowiska uczestników co do jej podziału są rozbieżne, tylko sytuację, gdy kwestionowany jest fakt i podstawa uznania danego składnika majątku za wchodzący w skład masy spadkowej bądź dopuszczalność działu, z uwagi na zakazy wynikające z ustawy albo umowy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02; z 11 sierpnia 2008 r., V CSK 136/08; z 17 kwietnia 2013 r., V CZ 119/12). W niniejszej sprawie nie było podstaw do odstąpienia od reguły, że wartość przedmiotu zaskarżenia nie powinna przekraczać wartości udziału należącego do uczestnika wnoszącego skargę kasacyjną. Realny interes Skarżącego wyraża się w różnicy między wartością majątku podlegającego podziałowi oznaczoną przez Sądy obu instancji, a w konsekwencji wartością udziałów, stąd też interes Uczestnika obejmuje – przy tak ustalonej różnicy – wartość 16 055,50 zł (tj. połowę różnicy między wartością przedmiotu podziału majątku ustaloną przez Sąd I instancji i wartością ustaloną przez Sąd II instancji).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 519¹ § 2, oddalił zażalenie.

Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do pominięcia stosowania przepisów ustawy, co wprost wynika z art. 179 ust. 1 Konstytucji RP. Z uwagi na treść art. 29 § 2 i 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1904) a także mając na względzie niepodważalność powołania sędziego na podstawie art. 179 Konstytucji RP, odstąpiono w niniejszej sprawie od oceny

prawidłowości powołania sędziego w składzie Sądu *ad quem*, mimo wyboru tegoż w postępowaniu przed Krajową Radą Sądownictwa ukonstytuowaną w składzie niespełniającym wymagań wynikających z art. 187 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 czerwca 2017 r., K 5/17, OTK ZU nr 48/A/2017). W konsekwencji Sąd Najwyższy odstąpił od oceny ważności postępowania czy skuteczności orzeczenia z powyższych względów, ponieważ jest ona niedopuszczalna, co wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2021 r., K 3/21, zaś w zakresie skuteczności wstrzymania („zawieszenia stosowania”) przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym - z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 14 lipca 2021 r., P 7/20 (OTK ZU nr A/2021, poz. 49). Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą (art. 190 ust. 1 Konstytucji RP), co skutkuje niedopuszczalnością następczego stosowania przez Sąd unormowania uznanego przez Trybunał za niezgodny z Konstytucją RP, zaś ewentualne rozstrzygnięcie pozostające w sprzeczności z orzeczeniem TK w powyższym zakresie nie korzystałoby z przymiotu prawomocności materialnej w rozumieniu art. 365 k.p.c.

Tym samym Sąd Najwyższy nie znajduje podstaw do niestosowania w niniejszej sprawie zasady niedopuszczalności kwestionowania statusu sędziego (deklarowanej w art. 29 § 2 i 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym), co mogłoby sugerować rozstrzygnięcie w pkt 1 lit. d postanowienia Wiceprezes Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-204/21 R Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej (ECLI:EU:C:2021:593). Powyższe rozstrzygnięcia, a przede wszystkim treść art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, nie pozwalają bowiem na ocenę kryteriów odnoszących się do okoliczności wyboru kandydatów na stanowisko sędziowskie przez Krajową Radę Sądownictwa, a w konsekwencji kwestionowanie skuteczności powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta RP, a tym samym ubezskutecznienia inwestytury, czego nie mogą w szczególności uzasadniać kryteria wskazane w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w sprawach połączonych C-585/18, C-624/18 i C-625/18, A.K. przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa oraz C.P., D.O. przeciwko Sądowi Najwyższemu, ECLI:EU:C:2019:982.

Niezależnie od powyższego jednak, również w świetle wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ewentualne wady procedury wyboru kandydata na urząd sędziego przed Krajową Radą Sądownictwa, nawet w razie uznania naruszenia Konstytucji RP w tym zakresie (poprzez stwierdzenie niezgodności z Konstytucją przepisów stanowiących podstawę procedury zakończonej powołaniem do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego), samodzielnie nie pozwalają na podważenie niezależności sądu rozpoznającego sprawę (wyrok TSUE z 29 marca 2022 r., C-132/20, w sprawie BN i in. przeciwko Getin Noble Bank S.A., ECLI:EU:C:2022:235), zaś samo powołanie przez Prezydenta RP na urząd sędziego jest niepodważalne (wyrok TSUE z 22 marca 2022 r., C-508/19, M.F. przeciwko J.M., ECLI:EU:C:2022:201). Tym bardziej niedopuszczalne jest – zarówno w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jak i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej – podważanie skuteczności powołania na urząd sędziego stanowiącego prerogatywę Prezydenta RP, która zamyka proces nominacyjny, wykluczając możliwość jego „weryfikacji”. Dodać należy, że respektowanie zasady stabilności sprawowania urzędu sędziego powołanego na ten urząd przez Prezydenta RP na podstawie art. 179 Konstytucji RP, stanowi jeden z elementów gwarancji prawa do sądu w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji. W niniejszej sprawie nie wskazano natomiast jakichkolwiek okoliczności, które wymagałyby weryfikacji niezależności Sądu *ad quem*.

[as]